

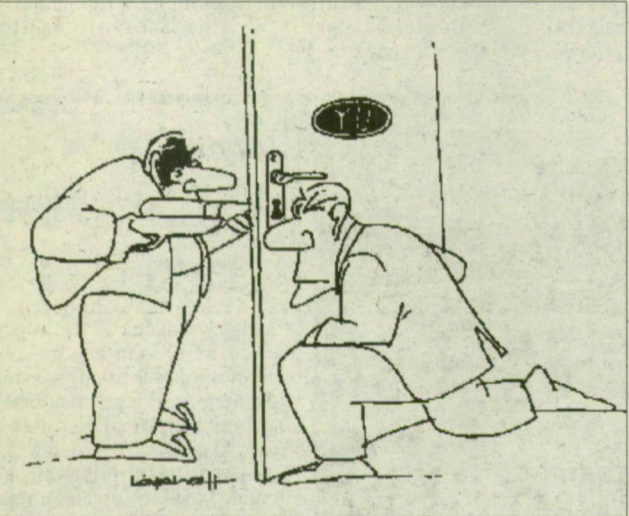
Százezer dezertőr országa

TURI TIBOR

Amennyiben kis-Jugoszláviában nem fogadják el a már eddig is óriási vitát kiváltott amnesztiatörvény-tervezetet, bűnvádi eljárást indítanak mintegy százezer fiatal ellen.

Ez elsősorban azokat érinti, akik nem tettek eleget a mozgósítási parancsnak, nem vették át a behívót, nem vonultak be, vagy önkényesen elhagyták a fegyveres erők egységeit. A dezertőrökről mindeddig nem készült pontos kimutatás, a közvéleményben körülbelül százezer katonaszökevényről beszélnek. A törvény értelmében el kellene indítani a nyomozást, de mivel a fiatalok zöme a mostani országhatárokon kívül tartózkodik, erre nincs lehetőség. Ezért körözőleveleket kellene kiadni, s ezeket szétküldeni a határőrség szerveinek. Az persze fizikai képtelenség, hogy az éppen ügyeletes határőr az országba belépő minden férfi esetében elővegye a százezres listát, és leellenőrizze, az illető rajta van-e. Ha tehát nem hoznák meg az amnesztiatörvényt, a bíróságoknak dönteniük kellene minden esetről külön-külön. Ez megint kivitelezhetetlen, hisz' az országos statisztikai intézet adatai szerint az egykori, akkor még egész Jugoszláviában évente körülbelül százezer tárgyalást tartottak meg, s ebből a számból az elítéltek körülbelül 30 százaléka jutott csak börtönbe. Kis-Jugoszlávia területileg a réginek körülbelül a fele, tehát ez azt jelenti, hogy a bíróságok két éven keresztül mást sem csinálhatnak, csak a dezertőrök felett ítélkezhetnek. Mellesleg azt is tudni kell, hogy ez ügyben kizárólag a katonai bíróságok kompetensek, ezekből pedig a mostani Jugoszláviában csak három van. Nekik tehát, ha semmi mást nem csinálnak, legalább 30 évre lenne szükségük, hogy minden esetet érdemben megvizsgáljanak, és ítéletet hirdessenek. Tételezzük fel, hogy ezt is végigcsinálják, és mindenkit börtönbüntetésre ítélnék, hisz a jelenleg érvényben lévő törvények e bűncselekményt igen szigorúan szankcionálják. Ekkor jönne a meglepetés, ugyanis az egész Balkánon nincs annyi börtön, hogy ezeket az elítélteket befogadják, ha csak nem táborokban óhajtják elhelyezni a delikvenseket. Létezik egy harmadik lehetőség is, ez pedig az esetek szelektív elbírálása, ami annak ellenére, hogy alkotmányellenes, a kis-Jugoszláviában eddig is tökéletesen funkcionált. A szelektív módszer természetesen a szelektoroktól függ, ők döntenek arról, kit állítanak bíróság elé, és kit szabadítanak fel a felelősség alól. Talán mondani sem kell, ez ad lehetőséget a legnagyobb visszaélésekre, atrocitásokra, amelyek elsősorban a nemzeti kisebbségeket érintenék. A hatalom attól is tart, ha közkegyelemben részesít minden dezertőrt, akkor a hadkötelesek majd egy leendő mozgósítást is simán és büntetlenül megtagadnak. Tudni kell azonban, az amnesztia a mültra vonatkozik, és nem a jövőre. Tehát nem ezzel van baj, inkább az a zavaró körülmény, hogy az amnesztiatörvény elfogadásával a szerbiai uralmon lévő pártnak el kellene ismernie totális vereségét, szembe kellene néznie önmagával, a kifosztott, kisémmizett, háborúba vitt tömegeknek meg kellene magyarázni, miért élnek teljes izolációban, miért fordult ellenük az egész világ, honnan az éhínség, a nyomor, és végső soron ki a felelős egy ország szétdarabolásáért. Egy ilyenfajta szembesülésre azonban Belgrádban még nem ért meg a helyzet.

Fegyverkeznek a szerbek Szabadkán

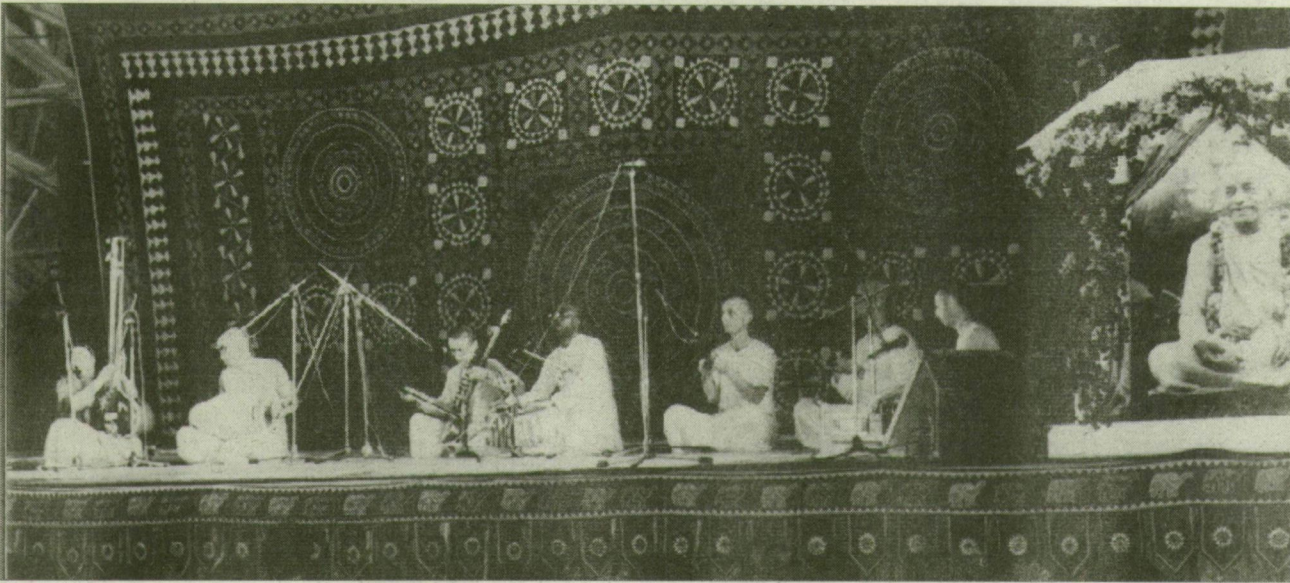

Léphatt Pál (Újvidék) rajza

A Szerb Radikális Párt szabadkai szervezete a napokban bejelentette, hogy létrehozta saját félkatonai szervezetét, s ez érthető aggodalmat váltott ki az észak-bácskai városban. A város biztonsági helyzetéről helyi pártközi tanácskozást tartottak, s ezen a Tiker felhívatalos hírgyűnökség értesülése szerint Milan Jerinkic, a szabadkai rendőri szervek parancsnoka úgy foglalt állást, hogy amennyiben a radikálisok valóban kialakítanak egy ilyen félkatonai szervezetet, azt a rendőrség fél órán belül fel tudja számolni.

Jerinkic egyébként megfelelőnek nevezte a szabadkai biztonsági helyzetet. Azt mondta, hogy a városban nem történt erőszakos kiköltöztetés. Szabadkán csütörtökön há-

rom és fél évi börtönbüntetésre ítélték Fehér Jenőt, aki a vádirat szerint horvát szervek felkérésére diverzánsakciókat akart végrehajtani. Fehért június 16-án tartóztatták le a magyar-jugoszláv határon, s azt közölték, hogy robbanóanyagokat találtak nála. A diverzáns-megbízgatás részleteiről annak idején Fehér részletesen beszélt a televízióban, de a tárgyaláson védője kijelentette, hogy a nyilatkozatot védenének előzőleg kívülről be kellett tanulnia, s hogy a beismert vallomást erőszakkal kényszerítették ki, bántalmazták. Az ügyvéd szerint egyébként az ügyben nem a szabadkai bíróság lenne illetékes, hanem a belgrádi katonai bíróság, mivel Fehér Jenőt hadifogolynak kell tekinteni.

Krisna-fesztivál „Hare bol” – járjakok békével

A színpad hátterében kifesztett, hatalmas piros-mintás szőnyeg, előtte, közvetlenül a hangszórók alatt két szentély (ez jelképként is fölfogható, hiszen a különféle technikai eszközök fölhasználása, föltéve, ha azok Krisna dicsőítésének szolgálatában állnak, nem tilos): az egyikben az Úr Krisnát szimbolizáló figurák, a másikban pedig a Krisna-tudat világméretű elterjesztőjének, A. C. Bhaktivedanta Swami Prabhupadának fényképe. A színpaddal szemben pedig, a sportcsarnok szőnyegekkel védett padlóján sűrű sorokban, s kétoldalt, ahol máskor a hajrá szokott zúgni, némileg gyérebben a másfélezres közönség.

Ez a kép tárult a frissen érkező elé, amint a lépcsómászás miatt a levegőt kissé kapkodva belépett a küzdőtérre. Pontosabban: a látványt megelőzte a meggyújtott füstölők láthatatlanul terjengő, intenzív illata, s a készülődés szokásos hangjai, a kb. száz Krisna-tudatú szerzetes sürgése, ahogy jó vendéglátók módjára igyekeznek biztosítani a vendégek kellemes közérzetét.

A színpadon előbb a műsorvezető, a Londonból érkezett Krisna Caitanya dás köszöntötte angolul a nézőket, tolmácsa segítségével, majd indult a program, melyet a jegy mellé kapott füzetben mindenki nyomon követhetett, a hagyományos indiai, illetve modernebb stílusban előadott dalok, táncok, színjátékok magyar nyelvű, rövid értelmezésének segítségével. Az első rész középpontjában az Úr Krisna születéséről szóló dráma állt: a védikus alapokon nyugvó darab a már említett Krisna Caitanya dás alkotása. Tartalma röviden: hogyan taszítja le a trónról a hatalmas, gonosz démonkirályt, Kamsát hugának, Devakinak nyolcadik gyermeke, Visnu inkarnációja, aki nem más, mint Krisna.

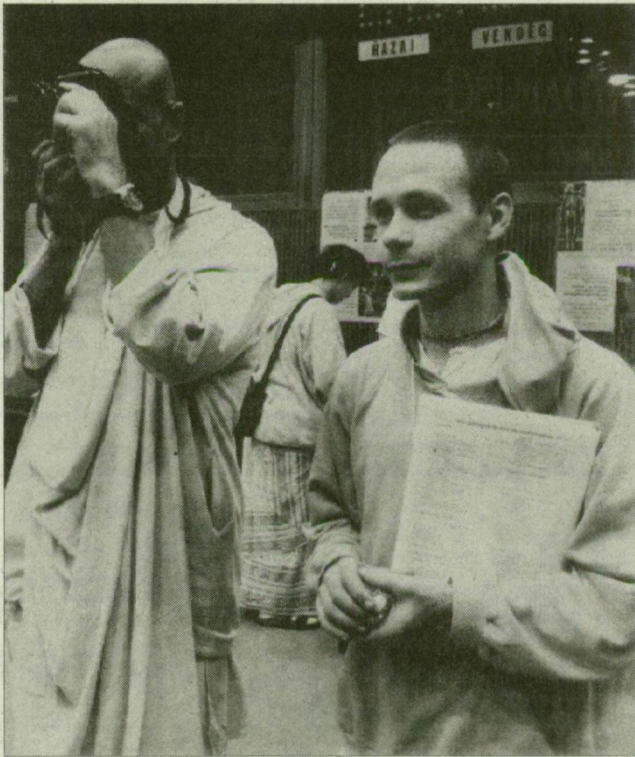
Néhány szó a drámaíróról, aki a színeszi karriert áldozta föl s lett szerzetes. „Sok híres emberrel találkoztam, s úgy éreztem, ez kell, hogy az én céloom legyen” – kezdi önvalomását. – „De aztán rájöttem, hogy személyes életük valójában üres és nyomorúságos. Nekem is sok sikerem volt, de mégis zavarban éreztem magam, mert nem voltam fölvilágosítva: a lelki életem nulla volt, nem is, inkább mfnusz. Nagyon érdekelt a lelki élet, a lelki szabályozás, a fegyelem: a buddhizmust, a

Hosszú idő után megint nagy esőt kapott Szeged három napja, az országos esőnek ránk jutó részét. Ennek többek között az lett a következménye, hogy elmaradt az épp aznap városunkba érkező Hare Krisna Fesztivál programjának tradicionálisan első darabja, a Hare nám, Krisna dicsőítése utcai tánc-felvonulás formájában. Illetve nem is maradt el, csak az időpontja változott meg: úgy este hat körül került rá sor, épp amikor sokadmagunkkal megérkeztünk az újszegedi sportcsarnok bejáratához. A karneváli hangulatot idézve éneklő, táncoló szerzetesek láttán – meg persze a hely szelleme! – mint futballrajongónak hirtelen beugrott, talán épp most hangol Pesten a Fradi-tábor, de aztán az is, hogy ez itt és most azért egy teljesen más műfaj.

keleti harcművészeteket tanulmányoztam. Nővérem adta kezembe a Bhagavad-gítát, A Magasztos énekét: akkor ez a filozófia nagyon megfogott, mégis kellett pár év, míg végül elhatároztam, hogy ezt akarom csinálni. Éreztem, hogy az életem teljesen megváltozik – ezt a döntést nem lehet félvállról venni. Nagyon elle-nezték azok, akikkel együtt éltem, hiszen sokat vártak tőlem – szóval nagy dilemma volt. Végül mégis megpróbáltam, s ez volt életem legjobb döntése, a legjobb, amit csináltam életemben. A tehetségemet, amit tudok, itt is jól felhasználhatom, Isten szolgálatában, s úgy tűnik, sokkal több emberrel találkozom, mint a karrierem során. A Krisna-tudatú közönség jóval szélesebb kört alkot. Most az írásra, a rendezésre is lehetőségem van, sokkal függetlenebb vagyok, sokkal több kreatív szabadságom van. Ez nagy jutalom, s remélem, hogy az emberek is hozzájutathatnak sok mindenhez. Az üzenet hatalmas, s mindenki számára hordoz magában jelentést!” – fogalmazott Krisna Caitanya dás, aki egyébként a lakomával eltöltött szünet utáni, Az ígélet című pantomim szerzője is. Ez, mint a magyarázat is mondja, meg-

mutatta, miképpen szenved a „hal” – a lélek –, miközben megpróbálja élvezni az életet a szárazföldön, vagyis az anyagi világban – kábítószer, ital stb. –, majd végül, hogyan jut vissza az Egy-lélekhez. Mert az élet valódi célja, mint azt a követő lecke is tanította, az, hogy felélesszük örök lelki azonosságunkat és vissza-

FOTÓ: NAGY LÁSZLÓ

térjünk valódi otthonunkba, a lelki világba.

Az est utolsó száma a Jagannatha Band koncertje volt, a Kirtan: a maha-mant-rának, Krisna szent neveinek vibrálása, ismétlődő éneklése, táncsal, hangszeres kísérettel. A zenekar neve egyébként azt a sok helyen látható, hatalmas szemű arcot jelenti, amely valójában Krisna arcképe, extatikus állapotban. Nos, ha a szemek nem is nőttek ekkorára, tény, hogy ennek a – mint egy, a keleti tanokban jártas barátom mondta – rendkívül erős mantrának tényleg hihetetlen hatása volt a lelkekre (persze, ne feledkezzünk el a zenekarról, melyben többek között két szaxofon is szerepelt, és a színpadon éneklő, táncoló énekesekről sem).

A program egyébként az eredetileg tervezettnél egy órával tovább, tizenegyig tartott, ám a késői órára is szép számú közönség fogadta a színeszi adottságaiból kétségkívül sokat fölhasználó műsorvezető elköszönő szavait: „Hare bol” – vagyis „Kiáltsd Krisna nevét”. Saját magam számára így fordítottam le: járjakok békével. Merthogy nem véletlenül adták a béke-fesztivál nevet a program-sorozatnak, mely október 11-én délután ötkor a Budapest Sportcsarnokban ér véget: egyik legfontosabb céljuk az emberek érdeklődésének felkeltése a lelki élet iránt, a lelki békére való vágy felébresztése, amely nélkül nem lehet békéje a társadalomnak sem.

POZSIK LÁSZLÓ